

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «БОБРИНЕЦЬКИЙ АГРАРНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМ. В. ПОРИКА БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність	201 Агрономія
кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з агрономії
відділення	Агрономія та землевпорядкування

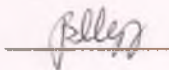
2025-2026 навчальний рік

Програма навчальної дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю 201 Агронімія кваліфікації фаховий молодший бакалавр з агронімії. - Бобринець: ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», 2025. - 22 с.

Укладач: Д. А. Баклан - викладач агронімічних дисциплін

Програму схвалено на засіданні циклової комісії спеціальності НІ Агронімія
Протокол № 2 від 10.09.2025 р.

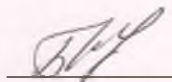
Голова циклової комісії

Вікторія МУЗИКА

Схвалено методичною радою ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ»
Протокол № 2 від 12.09.2025 р.

Голова методичної ради

Тетяна БОНДАРЕВСЬКА

Баклан Д. А., 2025 рік

ЗМІСТ

1.	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2.	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	5
3.	ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
4.	СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	7
5.	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	8
6.	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	13
7.	ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	15
7.1.	ЛЕКЦІЇ	15
7.2.	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	16
7.3.	САМОСТІЙНА РОБОТА	16
8.	МЕТОДИ НАВЧАННЯ	19
9.	ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	19
10.	ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	20
11.	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	20
12.	ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	21
13.	РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024-2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» (ОК 9) для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних - 40 години (лекції – 30 години, практичні заняття – 10 годин), самостійна робота студентів - 80 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів відповідних ECTS - 4	Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство	Обов'язкова
Модулів - 3	Спеціальність 201 Агроніомія	Рік підготовки 2-й
Змістових модулів – 3		Семестр 3 - й
Загальна кількість годин 120		Лекції 30 години
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години, самостійна робота – 4 години	Освітньо професійний ступінь фаховий молодший бакалавр	Практичні 10 годин
		Самостійна робота 80 годин

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни “Охорона праці та безпека життєдіяльності” є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об’єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов’язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов’язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров’я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Внаслідок вивчення дисципліни студент повинен

знати : - небезпечні і шкідливі чинники середовища і наслідки їхніх негативних дій, - засоби і методи підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів, - основи законодавства по охороні праці, обов’язки власників по організації охорони праці на підприємствах, підходи і рішення по поліпшенню умов праці на виробництві; - причини виникнення шкідливостей і небезпек на виробництві і основні заходи по ліквідації і зменшенню їх впливу на працюючих, а також правила безпеки при конструюванні і експлуатації виробничого устаткування Студент повинен

уміти : - визначати вимоги норм, вимірювати і розраховувати фактичні величини виробничих небезпек і шкідливостей, шляхи зниження їх негативного впливу на працюючих; - проводити різноманітні види інструктажу по охороні праці, опрацьовувати інструкції по техніці безпеки; - уміти застосовувати первинні засоби пожежогасіння, проводити протипожежний інструктаж. - практично здійснювати засоби підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів. Основні загальнокультурні та професійні компетенції в результаті вивчення дисципліни бакалаври з відповідних спеціальностей 5 та напрямів підготовки повинні бути здатними до вирішення професійних задач діяльності, пов’язаних з забезпеченням життя, здоров’я і працездатності під час роботи та мати такі основні загальнокультурні та професійні компетенції з охорони праці: Загальнокультурні компетенції: – здатність до ефективного використання положень нормативноправових документів в своїй діяльності; – володіння основними методами збереження здоров’я та працездатності виробничого персоналу. Професійні компетенції: в виробничо-технологічній діяльності: – обґрунтування вибору безпечних режимів, параметрів, виробничих процесів (в галузі діяльності); – ефективне виконання функцій, обов’язків і повноважень з охорони праці на робочому місці, у виробничому колективі; – проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві; в організаційно-управлінській діяльності: – проведення заходів з профілактики виробничого

травматизму та професійної захворюваності; – здатність до організації діяльності у складі первинного виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці; – методичне забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці серед працівників організації (підрозділу); в проектно-конструкторській діяльності: – впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень в галузі охорони праці.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» базується на знаннях таких дисциплін, а саме Механізація і автоматизація сільськогосподарського виробництва, Агрохімія, Фізичне виховання, Вступ у спеціальність.

4. СФОРМОВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ компетентності	Сформовані компетентності
СК 4	Здатність науково-обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин, з урахуванням їхніх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище
СК 9	Прагнення до збереження навколишнього середовища
СК 12	Здатність забезпечувати безпечність праці під час вирощування сільськогосподарських та інших рослин

Результати навчання

Символ результатів	Результати навчання з дисципліни
РН 1	Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій у сфері агрономії.
РН 6	Виявляти та вирішувати виробничі проблеми з урахуванням зональних умов, а також технологічних, правових, економічних, екологічних та етичних аспектів
РН18	Застосовувати правові норми, норми з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Загальний обсяг навчального часу, відведеного на вивчення дисципліни складає 120 годин, у тому числі – 30 годин лекцій, 10 годин практичних занять, 80 годин - самостійна робота студентів.

Програму дисципліни поділено на три модулі. Контроль проводиться у формі тестових завдань та включає перевірку виконання самостійної роботи студентів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Лекція. Тема 1.1 ВСТУП.

Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Основні розділи дисципліни «Основи охорони праці». Суб'єкти і об'єкти охорони праці. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці.

Самостійна робота 1. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Лекція. Тема 1.2 Правові та організаційні основи охорони праці.

Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці. Закон України «Про охорону праці». Основні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Самостійна робота 2. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Самостійна робота 3. Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.

Самостійна робота 4. Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці.

Самостійна робота 5. Охорона праці в законодавчих актах України. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці.

Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.

Самостійна робота 6. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.

Лекція. Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Система державного управління охороною праці в Україні. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці. Національна

рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права

Самостійна робота 7. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. повноваження органів державного управління охороною праці.

Самостійна робота 8. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Система самоконтролю з техніки безпеки і охорони праці фермерів і одноосібних підприємців.

Лекція. Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.

Служба охорони праці підприємства. Статус і підпорядкованість. Основні завдання функції служби охорони праці. Структура і чисельність служб охорони праці. Права і обов'язки працівників служби охорони праці.

Самостійна робота 9. Громадський контроль за станом охорони праці в організації.

Самостійна робота 10. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права.

Комісія з питань охорони праці підприємства.

Самостійна робота 11. Основні завдання та права комісії

Лекція. Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Атестація робочих місць за умовами праці. Мета, основні завдання та зміст атестації. Організація робіт та порядок проведення атестації робочих місць. Карта умов праці.

Самостійна робота 12. Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів. Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.

Самостійна робота 13. Стимулювання охорони праці Паспортизація санітарно – технічного стану умов і охорони праці.

Лекція. Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.

Принципи організації та види навчання з питань охорони праці. Вивчення основ охорони праці у навчальних закладах і під час професійного навчання. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників під час прийняття на роботу і в процесі роботи. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки.

Самостійна робота 14. Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів.

Самостійна робота 15. Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.

Практичне заняття № 1. Організація охорони праці на підприємстві. навчання з питань охорони праці.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

Лекція. Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Виробничі травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого характеру. Інциденти та невідповідності. Мета та завдання профілактики нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань.

Самостійна робота 16. Розподіл травм за ступенем тяжкості.

Самостійна робота 17. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.

Самостійна робота 18. Техніка безпеки під час виконання механізованих і електрофікованих робіт.

Практичне заняття №2. Профілактика травматизму та професійних захворювань

Лекція. Тема 2.2. Основи фізіології та гігієни праці. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Робоча зона та повітря робочої зони. Мікроклімат робочої зони. Нормування та контроль параметрів мікроклімату. Заходи та засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Самостійна робота 19. Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.

Самостійна робота 20. Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Інфразвук та ультразвук.

Самостійна робота 21. Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань. Нормування та контроль рівнів, основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку. Джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів.

Самостійна робота 22. Класифікація та джерела випромінювань оптичного діапазону. Особливості інфрачервоного (ІЧ), ультрафіолетового (УФ) та лазерного випромінювання, їх нормування, прилади та методи контролю. Засоби та заходи захисту від ІЧ та УФ випромінювань.

Самостійна робота 23. Виробничі джерела, іонізуючого випромінювання, класифікація і особливості їх використання. Типові методи та засоби захисту персоналу від іонізуючого випромінювання у виробничих умовах. Класи

шкідливості підприємств за санітарними нормами Шкідливі та небезпечні виробничі фактори. Та методи захисту від них.

Практичне робота № 3. Основи фізіології та гігієни праці (мікроклімат)

Лекція. Тема 2.3 Дія електричного струму на організм людини.

Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.

Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Безпека під час експлуатації систем під тиском і криогенної техніки. Безпека під час вантажно-розвантажувальних робіт.

Самостійна робота 24. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом.

Самостійна робота 25. Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою.

Самостійна робота 26. Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Практичне робота №4 . Основи фізіології та гігієни праці (виробниче освітлення)

Лекція. Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин.

Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.

Лекція. Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі. Вивчення питань пожежної безпеки працівниками. Пожежна сигналізація. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.

Практичне заняття № 5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Лекція. Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки

життєдіяльності. Поняття небезпеки, небезпечних ситуацій. Поняття потенційної небезпеки. Класифікація небезпек. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.

Самостійна робота 27. Людина як біологічний та соціальний суб'єкт. Людина та її походження. Біологічні та соціальні ознаки людини. Діяльність людини.

Самостійна робота 28. Праця як форми діяльності. Анатомо-фізіологічна структура людини.

Самостійна робота 29. Характеристика основних аналізаторів безпеки

життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергією.

Лекція. Тема 3.2. Небезпеки виробничої сфери та побуту. Загальні відомості про техногенні небезпеки. Засоби колективного та індивідуального захисту людини. Іонізуючі випромінювання та їх характеристики. Радіаційна безпека. Дія електричного струму на організм людини.

Самостійна робота 30. Заходи та засоби захисту людини від дії електричного струму.

Самостійна робота 31. Джерела електромагнітного випромінювання. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини. Основні заходи та засоби захисту людини від дії електромагнітного випромінювання.

Самостійна робота 32. Загальна характеристика шкідливих хімічних речовин. Характеристика отруйних речовин.

Самостійна робота 33. Отруйні тварини і рослини.

Лекція. Тема 3.3. Небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій, заходи зниження їх наслідків. Природні небезпеки. Небезпеки техногенного характеру. Соціально-політичні та комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.

Самостійна робота 34. Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи.

Самостійна робота 35. Захворювання, які передаються статевим шляхом. СНІД – синдром набутого імунodefіциту. Наркотики та наркоманія.

Самостійна робота 36. Шумове, вібраційне та електромагнітне забруднення міст. Безпека поведінки людей в умовах міста.

Лекція. Тема 3.4. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Визначення, причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій. Запобігання виникненню НС. Організація життєзабезпечення населення в НС.

Самостійна робота 37. Ліквідація наслідків НС.

Самостійна робота 38. Законодавство України про охорону здоров'я. Закон України “Про дорожній рух”

Самостійна робота 39. Закони України “Про Цивільний захист”. Законодавство України про охорону навколишнього середовища.

Самостійна робота 40. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових тем	Кількість годин			
	денна форма			
	разом	у тому числі		
лекції		практичні заняття	самостійна робота	
1	2	3	4	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ				
Тема 1.1. Вступ	4	2	-	2
Тема 1.2. Правові та організаційні основи охорони праці.	12	2	-	10
Тема 1.3. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	6	2	-	4
Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.	8	2	-	6
Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.	6	2	-	4
Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.	8	2	2	4
Всього за модуль	44	12	2	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ				
Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	10	2	2	6
Тема 2.2. Основи фізіології праці. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.	14	2	2	10
Тема 2.3. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	10	2	2	6
Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2	2	-	-
Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	4	2	2	-
Всього за модуль	40	10	8	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ				

Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	8	2	-	6
Тема 3.2. Небезпеки виробничої сфери та побуту.	10	2	-	8
3.3. Небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій, заходи зниження їх наслідків.	8	2	-	6
Тема 3.4. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій.	10	2	-	8
Всього за модуль	36	8	-	28
Всього за курс	120	30	10	80

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. ЛЕКЦІЇ

Тема і зміст лекції	К-ть годин
ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ	
Тема 1.1 Вступ	2
Тема 1.2 Правові та організаційні основи охорони праці.	2
Тема 1.3 Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	2
Тема 1.4. Організація охорони праці на підприємстві.	2
Тема 1.5. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.	2
Тема 1.6. Навчання з питань охорони праці.	2
Всього за модуль	12
ОСНОВИ ТЕХНІЧНОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	
Тема 2.1. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	2
Тема 2.2. Основи фізіології праці. Втома. Гігієна праці, її значення. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці.	2
Тема 2.3. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.	2
Тема 2.4. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	2
Тема 2.5. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.	2
Всього за модуль	10
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	
Тема 3.1. Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2
Тема 3.2. Небезпеки виробничої сфери та побуту.	2
Тема 3.3. Небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій, заходи зниження їх наслідків.	2
Тема 3.4. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Залік.	2
Всього за модуль	8
Всього за курс	30

7.2. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1	Практичне заняття № 1. Організація охорони праці на підприємстві. навчання з питань охорони праці.	2
2	Практичне заняття №2. Профілактика травматизму та професійних захворювань	2
3	Практичне заняття №3 Основи фізіології та гігієни праці (мікроклімат)	2
1	Практичне заняття № 4. Основи фізіології та гігієни праці (виробниче освітлення)	2
2	Практичне заняття № 5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	2
Всього		10

7.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назви тем	Кількість годин
1.	Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.	2
2.	Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.	2
3.	Нормативно-правові акти з охорони праці (НПАОП): визначення, основні вимоги та ознаки. Структура НПАОП. Реєстр НПАОП.	2
4.	Стандарти в галузі охорони праці. Система стандартів безпеки праці (ССБП Міждержавні стандарти ССБП. Національні стандарти України з охорони праці	2
5.	Охорона праці в законодавчих актах України. Санітарні, будівельні норми, інші загальнодержавні документи з охорони праці. Акти з охорони праці, що діють в організації, їх склад і структура. Інструкції з охорони праці. Розробка та затвердження актів з охорони праці, що діють в організації.	2
6.	Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. Заходи і засоби з охорони праці, витрати на здійснення і придбання яких включаються до валових витрат.	2
7.	Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. повноваження органів державного управління охороною праці.	2

8.	Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення. Система самоконтролю з техніки безпеки і охорони праці фермерів і одноосібних підприємців.	2
9.	Громадський контроль за станом охорони праці в організації.	2
10.	Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, їх обов'язки і права. Комісія з питань охорони праці підприємства.	2
11.	Основні завдання та права комісії	2
12.	Кабінети промислової безпеки та охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів .Кольори, знаки безпеки та сигнальна розмітка.	2
13.	Стимулювання охорони праці Паспортизація санітарно – технічного стану умов і охорони праці.	2
14.	Навчання з питань охорони праці посадових осіб. Інструктажі з питань охорони праці. Види інструктажів.	2
15.	Порядок проведення інструктажів для працівників. Інструктажі з питань охорони праці для студентів. Стажування (дублювання) та допуск працівників до самостійної роботи.	2
16.	Розподіл травм за ступенем тяжкості.	2
17.	Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.	2
18.	Техніка безпеки під час виконання механізованих і електрофікованих робіт.	2
19.	Вентиляція. Види вентиляції. Організація повітрообміну в приміщеннях, повітряний баланс, кратність повітрообміну. Природна вентиляція. Системи штучної (механічної) вентиляції, їх вибір, конструктивне оформлення. Місцева (локальна) механічна вентиляція.	2
20.	Природне, штучне, суміщене освітлення. Класифікація виробничого освітлення. Основні вимоги до виробничого освітлення. Джерела, класифікація і характеристики вібрації. Параметри звукового поля: звуковий тиск, інтенсивність, частота, коливальна швидкість. Звукова потужність джерела звуку. Інфразвук та ультразвук.	2

21.	Джерела та параметри інфразвукових та ультразвукових коливань. Нормування та контроль рівнів, основні методи та засоби захисту від ультразвуку та інфразвуку. Джерела, особливості і класифікація електромагнітних випромінювань та електричних і магнітних полів.	2
22.	Класифікація та джерела випромінювань оптичного діапазону. Особливості інфрачервоного (ІЧ), ультрафіолетового (УФ) та лазерного випромінювання, їх нормування, прилади та методи контролю. Засоби та заходи захисту від ІЧ та УФ випромінювань.	2
23.	Виробничі джерела, іонізуючого випромінювання, класифікація і особливості їх використання. Типові методи та засоби захисту персоналу від іонізуючого випромінювання у виробничих умовах. Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами Шкідливі та небезпечні виробничі фактори. Та методи захисту від них.	2
24.	Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електричним струмом. Умови ураження людини електричним струмом.	2
25.	Ураження електричним струмом при дотику або наближенні до струмоведучих частин і при дотику до неструмоведучих металевих елементів електроустановок, які опинились під напругою.	2
26.	Напруга кроку та дотику. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.	2
27.	Людина як біологічний та соціальний суб'єкт. Людина та її походження. Біологічні та соціальні ознаки людини. Діяльність людини.	2
28.	Праця як форми діяльності. Анатомо-фізіологічна структура людини.	2
29.	Характеристика основних аналізаторів безпеки життєдіяльності. Загальні уявлення про обмін речовин та енергією.	2
30.	Заходи та засоби захисту людини від дії електричного струму.	2
31.	Джерела електромагнітного випромінювання. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини. Основні заходи та засоби захисту людини від дії електромагнітного випромінювання.	2

32.	Загальна характеристика шкідливих хімічних речовин. Характеристика отруйних речовин.	2
33.	Отруйні тварини і рослини.	2
34.	Аварії на транспорті. Пожежі та вибухи.	2
35.	Захворювання, які передаються статевим шляхом. СНІД – синдром набутого імунodefіциту. Наркотики та наркоманія.	2
36.	Шумове, вібраційне та електромагнітне забруднення міст. Безпека поведінки людей в умовах міста.	2
37.	Ліквідація наслідків НС.	2
38.	Законодавство України про охорону здоров'я. Закон України “Про дорожній рух”	2
39.	Закони України “Про Цивільний захист”. Законодавство України про охорону навколишнього середовища.	2
40.	Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності.	2
Всього		80

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, малюнки і табличний матеріал, дискусійні обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань. На заняттях студенти, використовуючи теоретичний матеріал, приймають рішення щодо застосування того чи іншого елемента, наявного ресурсу - забезпечення, характеру використання засобів та проводять відповідні розрахунки.

Також використовується виконання групових завдань, проведення ділових та рольових ігор.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовими модулями включають тестові питання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу шляхом складання контрольних тестових завдань;
- із практичних занять - перевірка виконаних завдань та складання тестових завдань;

Оцінки з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи.

Поточний контроль рівня знань та умінь студентів здійснюється у формі виконання модульних тестів, дискусійних обговорень проблемних питань.

Підсумковий контроль знань студентів відбувається на іспиті у формі тестування на комп'ютерах.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, реферати, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів фахової перед вищої освіти здійснюється за дванадцятибальною шкалою

Критерії оцінювання результатів навчання за дванадцятибальною шкалою

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями
	2	Студент володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями. Виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні
	3	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становить незначну частину навчального матеріалу
II. Середній	4	Студент володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні
	5	Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою вчителя логічно відтворити значну його частину
	6	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки

III. Достатній	7	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних суджень
	8	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом учителя, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом вчителя
	9	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу
IV. Високий	10	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених учителем
	11	Студент вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує отримані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях
	12	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Інформаційні стенди, малюнки, таблиці.
3. Нормативно-технічна документація.

Технічні засоби:

1. Ноутбук.
2. Мультимедіапроектори в навчальних аудиторіях.
3. Комп'ютерний клас для проведення модульного та підсумкового тестового контролю знань студентів.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.

Основна література

1. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І.М. **Основи охорони праці.** – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
2. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. **Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб.** – Суми: Університетська книга, 2009. – 540 с.
3. Яремко З.М., Тимошук С.В., Третяк О.І., Ковтун Р.М. **Охорона праці: навч. посіб.** – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 374 с.
4. Русаловський А.В. **Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. 4-те вид., допов. і перероб.** – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.

Додаткова література

1. Ткачук К.Н., Зацарний В.В., Сабарно Р.В., Каштанов С.Ф., Мітюк Л.О., Третякова Л.Д., Ткачук К.К., Чадюк А.В. **Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб.** – К.: Лібра, 2009. – 475 с.
2. Пістун І.П. (ред.) **Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб.** – Львів: Тріада плюс, 2010. – 648 с.
3. Пістун І.П. (ред.) **Охорона праці (практикум): Навч. посіб.** – Львів: Тріада плюс, 2011. – 436 с.
4. Серіков Я.О. **Основи охорони праці: Навч. посіб.** – Харків: ХНАМГ, 2007. – 227 с.

Інтернет-ресурси

1. Державна служба України з питань праці (Держпраці) — <https://dsp.gov.ua/>
2. Міністерство освіти і науки України (МОН) — <https://mon.gov.ua/>
3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) — <https://dsns.gov.ua/>
4. Пенсійний фонд України (ПФУ) — <https://www.pfu.gov.ua/>
5. Верховна Рада України — <https://www.rada.gov.ua/>
6. Нормативні акти України — <https://zakon.rada.gov.ua/>